

SCIENCE
PROBLEMS.UZ

ISSN 2181-1342

Actual problems of social and humanitarian sciences
Актуальные проблемы социальных и гуманитарных наук

Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari

9-son (5-jild)

2025

SCIENCEPROBLEMS.UZ

**IJTIMOIIY-GUMANITAR FANLARNING
DOLZARB MUAMMOLARI**

№ 9 (5) – 2025

**АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО-
ГУМАНИТАРНЫХ НАУК**

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

TOSHKENT-2025

BOSH MUHARRIR:

Isanova Feruza Tulqinovna

TAHRIR HAY'ATI:

07.00.00- TARIX FANLARI:

Yuldashev Anvar Ergashevich – tarix fanlari doktori, siyosiy fanlar nomzodi, professor;

Mavlanov Uktam Maxmasabirovich – tarix fanlari doktori, professor;

Xazratkulov Abror – tarix fanlari doktori, dotsent;

Tursunov Ravshan Normuratovich – tarix fanlari doktori;

Xolikulov Axmadjon Boymahmatovich – tarix fanlari doktori;

Gabrielyan Sofya Ivanovna – tarix fanlari doktori, dotsent;

Saidov Sarvar Atabullo o'g'li – katta ilmiy xodim, Imom Termiziy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi, ilmiy tadqiqotlar bo'limi.

08.00.00- IQTISODIYOT FANLARI:

Karlibayeva Raya Xojabayevna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Nasirxodjayeva Dilafruz Sabitxanovna – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Ostonokulov Azamat Abdukarimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Arabov Nurali Uralovich – iqtisodiyot fanlari doktori, professor;

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent;

Azizov Sherzod O'ktamovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent;

Xojayev Azizxon Saidaloxonovich – iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent

Xolov Aktam Xatamovich – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent;

Shadiyeva Dildora Xamidovna – iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent v.b.;

Shakarov Qulmat Ashirovich – iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

09.00.00- FALSAFA FANLARI:

Hakimov Nazar Hakimovich – falsafa fanlari doktori, professor;

Yaxshilikov Jo'raboy – falsafa fanlari doktori, professor;

G'aybullayev Otabek Muhammadiyevich – falsafa fanlari doktori, professor;

Saidova Kamola Uskanbayevna – falsafa fanlari doktori;

Hoshimxonov Mo'min – falsafa fanlari doktori, dotsent;

O'roqova Oysuluv Jamoliddinovna – falsafa fanlari doktori, dotsent;

Nosirxodjayeva Gulnora Abdukaxxarovna – falsafa fanlari nomzodi, dotsent;

Turdiyev Bexruz Sobirovich – falsafa fanlari doktori (DSc), Professor.

10.00.00- FILOLOGIYA FANLARI:

Axmedov Oybek Saporbayevich – filologiya fanlari doktori, professor;

Ko'chimov Shuxrat Norqizilovich – filologiya fanlari doktori, dotsent;

Hasanov Shavkat Ahadovich – filologiya fanlari doktori, professor;

Baxronova Dilrabo Keldiyorovna – filologiya fanlari doktori, professor;

Mirsanov G'aybullo Qulmurodovich – filologiya fanlari doktori, professor;

Salaxutdinova Musharraf Isamutdinovna – filologiya fanlari nomzodi, dotsent;

Kuchkarov Raxman Urmanovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent v/b;

Yunusov Mansur Abdullayevich – filologiya fanlari nomzodi;

Saidov Ulugbek Aripovich – filologiya fanlari nomzodi, dotsent.

12.00.00- YURIDIK FANLAR:

Axmedshayeva Mavlyuda Axatovna – yuridik fanlar doktori, professor;

Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna – yuridik fanlar doktori, professor;

Esanova Zamira Normurotovna – yuridik fanlar doktori, professor, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan yurist;

Hamroqulov Bahodir Mamasharifovich – yuridik fanlar doktori, professor v.b.,;

Zulfiqorov Sherzod Xurramovich – yuridik fanlar doktori, professor;

Xayitov Xushvaqt Saparbayevich – yuridik fanlar doktori, professor;

Asadov Shavkat G'aybullayevich – yuridik fanlar doktori, dotsent;

Ergashev Ikrom Abdurasulovich – yuridik fanlari doktori, professor;

Utemuratov Maxmut Ajimuratovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Saydullayev Shaxzod Alixanovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Hakimov Komil Baxtiyarovich – yuridik fanlar doktori, dotsent;

Yusupov Sardorbek Baxodirovich – yuridik fanlar doktori, professor;

Amirov Zafar Aktamovich – yuridik fanlar doktori (PhD);

Jo'rayev Sherzod Yuldashevich – yuridik fanlar nomzodi, dotsent;

Babadjanov Atabek Davronbekovich – yuridik fanlar nomzodi, professor;

Normatov Bekzod Akrom o'g'li — yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori;

Rahmatov Elyor Jumaboyevich — yuridik fanlar nomzodi;

13.00.00- PEDAGOGIKA FANLARI:

Xashimova Dildarxon Urinboyevna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Ibragimova Gulnora Xavazmatovna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Zakirova Feruza Maxmudovna – pedagogika fanlari doktori;

Kayumova Nasiba Ashurovna – pedagogika fanlari doktori, professor;

Taylanova Shoxida Zayniyevna – pedagogika fanlari

doktori, dotsent;

Jumaniyozova Muhayyo Tojiyevna – pedagogika fanlari doktori, dotsent;

Ibraximov Sanjar Urunbayevich – pedagogika fanlari doktori;

Javliyeva Shaxnoza Baxodirovna – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD);

Bobomurotova Latofat Elmurodovna — pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD).

19.00.00- PSIXOLOGIYA FANLARI:

Karimova Vasila Mamanosirovna – psixologiya fanlari doktori, professor, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti;

Hayitov Oybek Eshboyevich – Jismoniy tarbiya va sport bo'yicha mutaxassislarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish instituti, psixologiya fanlari doktori, professor

Umarova Navbahor Shokirovna– psixologiya fanlari doktori, dotsent, Nizomiy nomidagi Toshkent davlat pedagogika universiteti, Amaliy psixologiyasi kafedrasini mudiri;

Atabayeva Nargis Batirovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent;

Shamshetova Anjim Karamaddinovna – psixologiya fanlari doktori, dotsent;

Qodirov Obid Safarovich – psixologiya fanlari doktori (PhD).

22.00.00- SOTSIOLOGIYA FANLARI:

Latipova Nodira Muxtarjanovna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri;

Seitov Azamat Po'latovich – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston milliy universiteti;

Sodiqova Shohida Marxaboyevna – sotsiologiya fanlari doktori, professor, O'zbekiston xalqaro islom akademiyasi.

23.00.00- SIYOSIY FANLAR

Nazarov Nasriddin Ataqulovich –siyosiy fanlar doktori, falsafa fanlari doktori, professor, Toshkent arxitektura qurilish instituti;

Bo'tayev Usmonjon Xayrullayevich –siyosiy fanlar doktori, dotsent, O'zbekiston milliy universiteti kafedra mudiri.

OAK Ro'yxati

Mazkur jurnal Vazirlar Mahkamasi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi Rayosatining 2022-yil 30-noyabrdagi 327/5-son qarori bilan tarix, iqtisodiyot, falsafa, filologiya, yuridik va pedagogika fanlari bo'yicha ilmiy darajalar yuzasidan dissertatsiyalar asosiy natijalarini chop etish tavsiya etilgan ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan.

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM” mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).

MUNDARIJA

07.00.00 – TARIX FANLARI

Ahmadjonov Ahrorbek Shuhratbek o'g'li

THE JEWS OF CENTRAL ASIA DURING THE RUSSIAN EMPIRE AND SOVIET ERA:
THE LEGAL, SOCIAL, AND CULTURAL LIFE OF THE BUKHARAN JEWS 9-13

Xurramov Xamid Bobokul o'g'li

AMIR TEMUR DAVRIDA TERMIZ VA CHAG'ONIYON QANDAY O'RIN TUTGAN? 14-18

Zikirova Maxprat Soliyevna

HARBIY SOHADA VATANPARVARLIKNI KUCHAYTIRISH TENDENSIYALARI
VA ULARNING MILLIY XUSUSIYATLARI 19-25

08.00.00 – IQTISODIYOT FANLARI

Амбарцумян Анастас Алексеевич

СОСТОЯНИЕ И НЕКОТОРЫЕ ПРИОРИТЕТЫ РАЗВИТИЯ
ЭНЕРГЕТИКИ УЗБЕКИСТАНА 26-38

Rajabov Alibek Xushnudbekovich

ILMIY-TADQIQOT VA ISHLANMALARNI MINTAQAVIY IJTIMOIIY-IQTISODIY
RIVOJLANISH TENDENSIYALARIGA TA'SIRI 39-46

Xaytboyeva Nigora Bakmamatovna

OPPORTUNITIES FOR USING CUSTOMER-ORIENTED MARKETING STRATEGIES
IN TEXTILE ENTERPRISES 47-52

Shixiyev Raxim Muhammedovich

QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASIDA QISHLOQ XO'JALIGI TEXNIKALARINING
RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH
ISTIQBOLLARI 53-60

Pardayeva Ma'rifat Muzaffarovna

SURXONDARYO VILOYATI IQTISODIY RIVOJLANISHINING EKONOMETRIK
VA STATISTIK TAHLILI 61-66

09.00.00 – FALSAFA FANLARI

Navro'zova Gulchehra Nigmatovna

BAHOUDIN NAQSHBAND RUBOIYLARIDA VASL MASALASI 67-70

Yuldasheva Diloram Yuldashevna

O'ZBEKISTONDA AXBOROT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHNING
DOLZARB MASALALARI 71-74

Mamadaliyev Mansurjon Mamajonovich

ZAMONAVIY JAMIYATDA FUTBOL FALSAFASINING AHAMIYATI 75-80

10.00.00 – FILOLOGIYA FANLARI

Ayimbetova Zamira

BADIIY ADABIYOTDA MOTIVLARNI TIZIMLASHTIRISH
VA TASNIFLASHNING NAZARIY ASOSLARI 81-87

<i>Kurbanbaev Djavod Aminbaevich</i> ANTROPOSENTRIZM PARADIGMASINING ASOSIY TUSHUNCHA VA TAMOIYILLARI	88-92
<i>Петросянц Эрнст</i> СЕЛЕБ-СЛОВА: ОККАЗИОНАЛИЗМЫ, РОЖДАЮЩИЕСЯ В МЕДИА	93-99
<i>Gulmuradova Sobira Rustam qizi</i> NAVOIY VA TILIMIZ	100-103
<i>Begmatova Sitora Bekzod qizi</i> ROMANTIZM OQIMINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI VA ULARNING ASOSIY VAKILLARI	104-107

12.00.00 – YURIDIK FANLAR

<i>Firuz Muxitdinova</i> JAMIYAT BARQARORLIGI VA SHAXSIY BURCH: JAVOBGARLIK MADANIYATI HAQIDA TAHLILY MULOHAZA	108-113
<i>Qayumberdiyeva Dildora Doniyor qizi</i> NIZOLARNI HAL QILISHNING MUQOBIL USULI SIFATIDA MEDIATSIYA INSTITUTINING ROLI	114-123
<i>Narimanov Bekzod Abduvaliyevich</i> IJTIMOIY LOYIHALARNI AMALGA OSHIRISHDA NODAVLAT NOTIJORAT TASHKILOTLARI FAOLLIGINI YUKSALTIRISHNING INNOVATSION USULLARI	124-135
<i>Umarova Barno Akbutayevna</i> FUQAROLIK SUDLARIDA ATROF-TABIIY MUHITGA NISBATAN YETKAZILGAN ZARARLARNI UNDIRISH BILAN SUD AMALIYOTIDAGI MUAMMOLARNING AYRIM JIHATLARI	136-143
<i>Rasulov Baxtiyor Shavkatovich</i> ATMOSFERA HAVOSINI MUHOFAZA QILISH QONUNCHILIGI IJROSI USTIDAN PROKUROR NAZORATI	144-150
<i>Normatov Ermamat Toyir o'g'li</i> ATROF-MUHITNI MUHOFAZA QILISHDA XALQARO HUQUQ VA MILLIY QONUNCHILIK	151-164
<i>Karamanova Benazir</i> YANGI O'ZBEKISTONDA YOSHLARNING QONUN IJODKORLIGIDA ISHTIROKI	165-169
<i>Ametova Nurjamal Kudaybergenovna</i> JINOYATLARNI OLDINI OLISHDA QO'SHIMCHA JAZOLARNING PREVENTIV XUSUSIYATLARI	170-177
<i>Rajabov Sherzodbek Ravshanbekovich</i> NEUSTOYKA TO'LASH JAVOBGARLIK TURI SIFATIDA	178-181

13.00.00 – PEDAGOGIKA FANLARI

<i>Madaminova Gulzoda Madaminovna</i> VOLEYBOL MASHG'ULOTLARI ORQALI MAKTAB O'QUVCHILARINING JISMONIY SIFAT KO'RSATKICHLARINI RIVOJLANTIRISH	182-185
--	---------

Rizayeva Gulnoza Xikmatuloyevna

AKADEMIK LITSEYLARDA “ATOM VA YADRO FIZIKASI BO‘LIMI MAVZULARINI”
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VOSITASIDA O‘QITISH METODIKASI. (“ELEMENTAR
ZARRALAR «BOG‘I». POZITRONNING KASHF ETILISHI. ANTIZARRALAR. ELEMENTAR
ZARRALARNI XARAKTERLOVCHI KATTALIKLAR. ELEMENTAR ZARRALAR
FIZIKASIDAGI SAQLANISH QONUNLARI. ORALIQ BOZONLAR-KUCHSIZ O‘ZARO
TA’SIRNING TASHUVCHILARI” MAVZUSI MISOLIDA) 186-197

09.00.00 – FALSAFA FANLARI - PHILOSOPHICAL SCIENCES

Received: 15 August 2025
Accepted: 30 August 2025
Published: 15 September 2025

Article / Original Paper

THE PROBLEM OF VASL IN THE RUBAIY OF BAHAUDDIN NAQSHBAND

Navruzova Gulchekhra Nigmatovna

Professor, Doctor of Philosophy,
Department of Social Sciences and Physical Education,
Bukhara Technical University

Abstract. The article analyzes the content and essence of the concept of vasl in the rubies of Bahauddin Naqshband on the basis of sources.

Keywords: Bahouddin Naqshband, ruboiy, vasl, visol, do'zax, bihisht.

BAHOUDDIN NAQSHBAND RUBOIYLARIDA VASL MASALASI

Navro'zova Gulchekhra Nigmatovna

Buxoro texnika universiteti
"Ijtimoiy fanlar va jismoniy madaniyat" kafedrasi professori,
falsafa fanlari doktori
E-mail: premium.progress@mail.ru

Annotatsiya. Maqolada Bahouddin Naqshband ruboiylarida vasl tushunchasining mazmun-mohiyati manbalar asosida tahlil etilgan.

Kalit so'zlar: Bahauddin Naqshband, Rubaya, wasl, visol, hell, paradise.

DOI: <https://doi.org/10.47390/SPR1342V5I9Y2025N09>

Kirish. Insoniyatga in'om etilgan eng ulug' ne'matlardan biri mehr va muhabbatdir. Butun borliqqa muhabbat tinchlik, xotirjamlik, ahillik, farovonlik, birdamlikning asosidir. Muhabbat asosiy falsafiy kategoriya bo'lib, uning mazmun-mohiyati vasl, visol, ishq, oshiq kabi tushunchalar orqali bayon etiladi. Muhabbat majoziy va haqiqiy -ilohiyga bo'linadi. Ilohiy muhabbat butun borliqqa bo'lgan muhabbatning asosidir. Bunga sabab butun borliq Ollohning jamoli va jalolini tajalli etadi. Mustaqillik davrida yangicha yondashuvlar asosida ilmiy muomalaga kiritilayotgan tasavvuf falsafasida ilohiy muhabbat masalasi yaxshi va keng yoritilgan. Yangi O'zbekistonda Uchinchi Renessans poydevorini qurish uchun insonlar orasida mehr-muhabbatli munosabatni shakllantirish lozim. Bu masalani yoritishga xizmat qiladigan tasavvufiy mazmundagi ruboiylarni o'rganish dolzarbdir. Tasavvufning Naqshbandiya ta'limotining asoschisi Bahouddin Naqshband nomi bilan mashhur Muhammad ibn Muhammad al-Buxoriy (1318-1389) ruboiylarini o'rganish va tahlil etish falsafadagi muhabbat kategoriyasini chuqurroq anglashga yordam beradi.

Adabiyotlar tahlili va metodologiya. Barcha asrlarda shoir-u yozuvchilar muhabbat masalasini tarannum etganlar. She'riyat mulkining sultoni hazrat Alisher Navoiy yaratgan

Farhod va Shirin, Layli va Majnunlar muhabbati ilohiy ishqning timsolidir. Naqshbandiya ta'limotiga oid manbalar[1,4,5,22,24,26] va tadqiqotlarda ilohiy muhabbatning asosiy tushunchasi vaslga e'tibor berilgan. Naqshbandiya ta'limotiga oid monografiyalar[8,9,21], Bahouddin Naqshband hayoti va faoliyatini yorituvchi asarlar[11,15], risola[10,23] va maqolalarda[12-15] u kishining ruboiylari haqida qisqa ma'lumotlar berilgan. Izlanishlarimiz natijasida. Bahouddin Naqshband ruboiylari to'plangan va sharh etilgan "Ruboiyoti Xoja Naqshband" [1,3] asari borligini aniqladik. Bu ruboiylarni mazmun-mohiyatiga qarab imkon doirasida tahlil etdik[16-20]. Bahouddin Naqshbandning vasl tushunchalariga oid ruboiylarini germeenitk yondashuv asosida tushunib, anglab tushuntirishga harakat qildik.

Muhokama va natijalar. Vasl tasavvufiy mazmundagi ilohiy ishq tushunchasiga mansub bo'lgan asosiy kategoriyadir. Tasavvufshunos olim Ibrohim Haqqul tartibga keltirgan lug'atda vasl tushunchasiga quyidagicha ta'rif berilgan: "Vasl – yetishish, erishish, vosil bo'lish, Haq visoliga yetishmoq. Vasl yoki vuslat tasavvufiy hayotdagi yo'lchilikning natijasiga aloqadordir. Tasavvufda ma'shuqi azal bilan qovushmoq, o'zlikdan kechib Haqqa yor bo'lmoq, vahdat zavqi" [25:215]. So'fiylar vasl masalasiga turlicha yondashadilar. Ba'zilar inson ko'zi oldidagi hijoblar ko'tarilib, Haqning jamol-u jalolini ko'rishni vasl desalar, boshqalari inchunin naqshbandiylar ham butun borliqda Ollohning zotu sifoti tajalli etadi deytilar.

"Ruboiyoti Xoja Naqshband" asarida Bahouddin Naqshbandning ruboiylari fors tilida arab grafikasida yozilgan va urdu tilida Muhammad Sodiqli Qusuriy tomonidan sharh etilgan[1]. Biz tadqiqotlarimiz davomida ruboiylarni kirill alifbosiga o'girib, ilm ahliga tushunarli tilda nashr etdik[3]. Manbada 67 raqam bilan belgilangan quyidagi ruboiyda ilohiy ishq va vasl masalalari yoritilgan:

دل وصل تو هر کسل میخواست

ایام وصال متصل میخواست

مصدود من از خدای باشد وصلت

امید چنان شود که دل میخواست

Dil vasli Tu har kasal mexohad,

Ayomi visol muttasil mexohad.

Maqsudi man az Xudo boshad vaslat,

Umid chunon shavad, ki dil mexohad[1:109].

Mazmuni:

Har bir kasal qalbi Seni vaslingni istaydi,

Visol ayyomini muttasil istaydi.

Xudodan meni maqsadim Sening vaslingdir,

Umid shunday bo'lurkim, qalb istaydi.

Bahouddin Naqshbandning bu ruboiysida qalb Olloh vaslini va bu visol ayyomini muntazam doimiy bo'lishini istashi yozilgan. Forsiy tilda Ollohga munojot qilganda Xudo tushunchasi ishlatiladi. Ruboiyda yozilishicha Xudo deyishdan maqsad Ollohning vaslidir. Bu ruboiy umid va qalbdagi niyatning o'zaro uyg'unligini aks ettiradi. Qalbdagi tug'ilgan niyat va istakka uyg'un insonda umid paydo bo'ladi.

Bahouddin Naqshbandning yuqoridagi ruboiylari to'plangan manbada 69 raqamli ruboiyda ham ilohiy muhabbat tavsif etilgan:

در دوزخم از زلف تو در چنگ آمد

واژ حال پریشان ما تنگ آمد

گر بی تو بصرای بهشتم خوانند
 صحرای بهشت بر دل ما تنگ آمد

Dar d̄yaxam ar zulfi Tu dar chang omad,
 V-az holi paresmoni mo tang omad.
 Gar be Tu ba sahroye bihishtam xonand,
 Sahroi bihisht bar dili mo tang omad[1:111].

Mazmuni:

Do'zaxdaman Sening zulfingdan chang keldi,
 Bizning parishon holimiz tang keldi.
 Sensiz agar behisht sahrosiga chaqirsalar,
 Bihisht sahrosi bizni qalbimizda tor keldi.

Bahouddin Naqshbandning bu ruboiysi vasl tushunchasini o'ziga xos tavsif etmoqda. Inson do'zaxda bo'lsa-yu ilohiy zulfdan bir chang kelganda ham oshiqning holi o'zgaradi. Agar bihishtda Olloh bo'lmasa, bu jannat makoni Oshiq qalbiga sig'maydi. Ilohiy ishq kuychisi Robiya Adaviya aytganidek, Olloh vaslini istaydigan oshiq uchun jannat va do'zax emas Olloh jaloli kerak.

Manbadagi 70 raqamli Bahouddin Naqshband ruboiysida ilohiy muhabbatning vasl tushunchasi quyidagicha vasf etilgan:

غم از نظر تو شادمانی گردد
 عسر از تو حیات زندگانی گردد
 گر باد بدوزخ برد از کوی تو خاک
 آتش همه آب و زندگانی گردد

G'am az nazari Tu shodmoni gardad,
 Usr az Tu hayoti zindagoni gardad.
 Gar bod ba d̄yax barad az k̄yi Tu xok,
 Otash hama obu zindagoni gardad[1:112].

Mazmuni:

G'am Sening nazaringdan shodmonlikka aylanadi.
 Usr – mushkullik Sendan yashashimizdagi hayotga aylanadi.
 Sening ko'yingdan shamol do'zaxga gar tuproqni etsa,
 Olov hammasi yashash suviga aylanadi.

Bahouddin Naqshband fikricha, ilohiy vaslga yetishgan oshiq uchun Olloh nazaridan g'am shodlikka aylanadi. Usr arab tilidan olingan so'z bo'lib, og'ir ahvol, mushkullik, qiyinchilik ma'nosini anglatadi[7:626]. Ruboiyda Olloh taqdirida belgilangan usr, ya'ni mushkullik, qiyinchiliklarning siri bo'lib, ularga rozi bo'lish tiriklikning manbasi bo'lgan hayotga aylanadi. Iymon tushunchasida taqdirdagi yaxshilik va yomonlik Ollohdan ekanligi belgilangan. Ollohg muhabbat bilan Bahouddin Naqshband ruboiyda ta'kidlamogdalarki, Uning ko'yidan shamol do'zaxga turoqni etsa, do'zaxdagi barcha olov hammasi insoniyat uchun yashash suviga aylanadi.

Xulosa. Yuqorida tahlil etilgan Bahouddin Naqshbandning ruboiylari asosida quyidagi xulosalarga kelish mumkin:

1. Tasavvuf ahli uchun Olloh rizoligi va uning vasliga yetish asosiy maqsaddir.
2. Butun borliq Olloh tomonidan yaratilgani uchun tasavvuf ahli borliqda Uning qudrati, quvvati, jamoli va jalolini ko'rib mehr-u muhabbat bilan munosabatda bo'ladilar.

Adabiyotlar/Literatura/References:

1. رباعيات خواجه نقشبند مرتب و شارح محمد قصوری اردوبازار لاهور الدینیہ پبلیکیشنز ۱۹۹۸ ۱۸۴ صحیفہ
2. Abul Muhsin Muhammad Boqir ibn Muhammad Ali. Maqomoti Xoja Bahouddin Naqshband / Forsiydan tarjimon, soʻz boshi, izoh va lugʻat muallifi Mahmud Hasaniy. – Toshkent: Oʻzbekiston, 2019. – 335 b.
3. Bahouddin Naqshband. Ruboiylar. Buxoro: “Durdona” nashriyoti, 2023 – 84 b.
4. Bahouddin Naqshband. (Manbalar tahlili). Toʻplab nashrga tayyorlovchi, maqola, izoh va sharhlar muallifi. G. N. Navroʻzova. T.: “Sano standart” nashriyoti, 2019. 256 b.
5. Bahouddin Naqshband. Hikmatli soʻzlar. Bahouddin Nakshband. Words of wisdom. Hikmatli soʻzlarni toʻplovchi va maqolalar muallifi. G. N. Navroʻzova, Hikmatli soʻzlarni ingliz tiliga tarjima etuvchi Z. Rasulov. “Sadridin Salim Buxoriy”. “Durdona” nashriyoti. 2020. 52 b.
6. Donishmandlar tuhfası. Ruboiylar. Toshkent: “Oʻzbekiston”, 2009.277-278.
7. Navoiy asarlari lugʻati. T.: Gʻafur Gʻulom nomidagi adabiyot va sanʼat nashriyoti Toshkent – 1972. 782 b.
8. Navroʻzova G.N. Naqshbandiya tasavvufiy taʼlimoti va barkamol inson tarbiyasi. – Toshkent: Fan, 2005. – 233 b.
9. Navroʻzova G.N. Naqshbandiya – kamolot yoʻli. – Toshkent: Fan, 2007. – 189 b.
10. Navroʻzova G.N. Bahouddin Naqshband. (Risola). T.: “ABU MATBUOT-KONSALT” nashriyoti, 2011. 24 b.
11. Navroʻzova G.N. Xoja Bahouddin Naqshband hayoti va maʼnaviy merosi. – T.: Fan, 2021. – 244 b.
12. Navruzova G.N. Bahauddin Naqshband – the seventh pir of Bukharai Sharif (Noble Bukhara). Islom tafakkuri (Maxsus son), 2020. 5-8-b.
13. Navroʻzova G.N. Shukronalik – inson kamolotining asosi. //Imom Buxoriy saboqlari. 2023. №3. 121-123-betlar.
14. Navroʻzova G.N. Naqshbandiya taʼlimotida rizo tushunchasi. //Islom tafakkuri. 2022. 2-son. 39-46-betlar.
15. Navroʻzova G.N. Buxoroi sharifning yetti piri halol tushunchasi xususida. // Imom Buxoriy saboqlari. 2022. 4-son 51-52-b
16. Navroʻzova G.N. Bahouddin Naqshband ruboiylarida insonni ruhiy muvozanati masalasi. Interpretation and researches. Volume 1 issue 22. 30.12.2023. p.171-176.
17. Navroʻzova G.N. Bahouddin Naqshband taʼlimotida suhbat tushunchasi. Interpretation and researches. Volume 2 issue 1(23). 30.01.2024. p.19-22.
18. Navroʻzova G.N. Naqshbandiya: Naqshdan benaqsh sari yoʻl. Interpretation and researches. Volume 2 issue 8(30). 10.05.2024. p.219-225.
19. Navroʻzova G.N. Bahouddin Naqshband maʼnaviy merosining yangi qirrasi. //Islom tafakkuri. 2024. 1-son. 3-7 betlar.
20. Navroʻzova G.N. Bahouddin Naqshband ruboiylaridagi inson tushunchasining falsafiy tahlili. // Islom tafakkuri. 2024. 2-maxsus son 49-53-b.
21. Navroʻzova G.N. Naqshbandiya – hushyorlik yoʻli. T.: Fan, 2024. 184 b.
22. Risolahi piron va payravoni tariqati Naqshbandiya. Dushanbe: 2017. 456 b.
23. Sayfiddin Sayfulloh. Hazrati Naqshband ruboiylari. Toshkent: “Toshkent islom universiteti” – nashriyot-matbaa birlashmasi. 2009. 20 b.
24. Salohiddin ibn Muborak al-Buxoriy.(1410) Anis at-tolibin va uddat as-solikin. Buxoro muzeyi 27772/11 qoʻlyozma 168 v.
25. Tasavvuf istilohlari sharhi / Shayx Najmiddin Kubro. Tasavvufiy hayot T.: “Movarounnahr “, 2004.208-261.
26. Faxruddin Ali Safiy. Rashahotu aynil-hayot (“Obihayot tomchilari”): tarixiy-maʼrifiy asar / Tabdil qiluvchilar, nashrga tayyorlovchilar: M.Hasaniy, B.Umrzoq. Masʼul muharrir: B.Umrzoq (OʻzRFA Abu Rayhon Beruniy nomidagi Sharqshunoslik instituti). – T.: Abu Ali Ibn Sino nomidagi tibbiyot nashriyoti, 2004. – 536 b.

SCIENCEPROBLEMS.UZ

IJTIMOYIY-GUMANITAR FANLARNING DOLZARB MUAMMOLARI

№ 9 (5) – 2025

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ СОЦИАЛЬНО- ГУМАНИТАРНЫХ НАУК

ACTUAL PROBLEMS OF HUMANITIES AND SOCIAL SCIENCES

“Ijtimoiy-gumanitar fanlarning dolzarb muammolari” elektron jurnali 2020-yil 6-avgust kuni 1368-sonli guvohnoma bilan davlat ro'yxatiga olingan.

Muassis: “SCIENCEPROBLEMS TEAM”
mas'uliyati cheklangan jamiyati

Tahririyat manzili:

100070. Toshkent shahri, Yakkasaroy tumani, Kichik Beshyog'och ko'chasi, 70/10-uy. Elektron manzil:

scienceproblems.uz@gmail.com

Bog'lanish uchun telefon:

(99) 602-09-84 (telegram).